

Necdet BAYRAKTAROĞLU
(E) Savcı

TRAFİK KURALLARINA RİAYET

Aşırı hız yaparak diğer araç sürücülerini korkutmak ve tedirgin etmek, hakkı olana yolu vermemek, hatalı sollama ve şerit ihlalleri yapmak, kırmızı ışıkta geçmek ve trafik lambasına uymamak, yayaların hakkına riayet etmemek, seyir halinde iken geçiş önceliğine uymamak, uyanıklık adına araç kuyruklarında ön saflara girmek, keyfi yol kapamak veya daraltmak, gelip ve geçenlerin geçişini güçleştirmek gibi daha birçok sebeplerden dolayı trafik kurallarına riayet edilmeyerek, haklara tecavüz edilmekte, çoğu zaman maddi hasarlı ve can kayıplı vakalar yaşanmaktadır.

nın haklarının ihmal ve ihlal edilmesini hoş görmemektedir. Bu nedenle İslam Dininde de, toplum düzeni için ortak sorumluluk ve haklara, karşılıklı riayet etmek gerektiği bildirilmiştir. Hz. Peygamberimiz hak konusunda: **“Şüphesiz Yüce Allah, her hak sahibine hakkını vermiştir”** diye söylemiştir. Bu nedenle her kişinin hakkına riayet edilmesi gereklidir. Riayet edilmesi gereken haklardan birisi de **“Trafik Kurallarına Riayet”** etmektir. Bu riayet, can ve mal güvenliğidir. Başkalarının haklarına saygıdır, ilgidir, yardımdır ve yardım-severliktir.

Aşırı hız yaparak diğer araç sürücülerini korkutmak ve tedirgin etmek, hakkı olana yolu vermemek, hatalı sollama ve şerit ihlalleri yapmak, kırmızı ışıkta geçmek ve trafik lambasına uymamak, yayaların hakkına riayet etmemek, seyir halinde iken geçiş önceliğine uymamak, uyanıklık adına araç kuyruklarında ön saflara girmek, keyfi yol kapamak veya daraltmak, gelip ve geçenlerin geçişini güçleştirmek gibi daha birçok sebeplerden dolayı trafik kurallarına riayet edilmeyerek, haklara tecavüz edilmekte, çoğu zaman maddi hasarlı ve can kayıplı vakalar yaşanmaktadır.

Kısa süreli bayram ve resmi tatillerde, tatil köylerinde tatillerini geçirmek isteyen veya memleketlerini ve ailelerini, büyüklerini ziyaret etmek, bayramı ve tatili birlikte geçirmek isteyen vatandaşlar, aynı günlerde yola çıkmaları sebebiyle trafikte büyük yoğunluk artırmakta, kilometrelerce araç kuyruğu oluşmasına sebebiyet verilmekte ve biran önce varma telaş ve heyecanı ile acele gidilerek kazalar yapılması sonucu, birçok aile ve ocaklar sönmektedir. Tatil ve bayram, hasret sevinci acı ve üzüntüye dönüşmektedir. Hızlı gitmek ile bazı anlamlı sözlerde: **“Bu hız, bu acele, götürür seni ecele”, “Hız yapmak yolu değil, yaşamı kısaltır”, “Sürat yapma felakettir, sabrın sonu selamettir” “Etmezsen kurala riayet, yarıda kalır seyahat”,** diye söylenilmiştir.

Toplumlar ve insanlar arasındaki iletişim, etkileşim ve ulaşım arttıkça, hak ve hukuk kavramları da her geçen gün bir o kadar iç içe girmekte ve günlük yaşantımızda çok fazla görülmektedir. İnsanlar her gün şehir içinde ve şehirler arasında görev, iş, gezme, taşıma için seyir halinde iken trafik ortamı içinde bulunmaktadır. Bu ortamda beklenilmeyen veya göz göre, göre birçok hak gaspı yaşanmaktadır. Bu ulaşım ve trafik hayatında, hak ve hukuka saygısı olmayan birileri, kendi çıkarları, zevkleri, öfkeleri ve hırsları doğrultusunda başkalarının haklarına müdahale etmekte, el uzatmakta ve haksız tecavüzde bulunmaktadır.

Yüce Allah insan haklarına çok önem vermiştir. Hak, her yerde ve her zaman kullanılan ve yerine getirilen, ihlali karşısında savunulması gereken değerdir. İnsan hakları, insanlar arasında olan hak ve hukuku ifade eder. İnsanlara verilen haklar aynı zamanda sorumlulukları beraberinde getirir. Haklar ve sorumluluklar iç içedir. Buda hakların korunmasını ve teminat altına alınmasını sağlar. Yüce Allah, kulları-

Ülkemiz son yıllarda hem otomotiv sektöründe, hem de ulaşım yollarında büyük gelişme ve iyileşme yaşanmaktadır. Daha önceleri belli markaların yer aldığı otomotiv piyasası, çok markalı ve son teknolojiye ve modele sahip arabalarla dolmuş, yollarda seyir halinde bulunmaktadır. Araçların kalitesindeki yükseklik ve yolların geniş, ulaşımına müsaitliği birleşince, sürücülerin trafikte ken-

Kanunlarımızda, herkesin uyması gereken bir yol hukuku ve kuralları vardır. Bu kurallar gereği, insanların trafikteki hakları engellenemez.

dilerini kontrol etmelerinde, büyük zafiyet yaşamaları başlamıştır. Bunlar ise aşırı sürat, hırs ve keyfi tutum ve tutkularıdır. Bir trafik sözünde: **“Arabana güvenip** hızıyla övünme, hatalı sollayıp **sonra dövünme”**, **“Sürat ölüm, dikkat hayattır”** diye açıklanmıştır.

Aşırı hızda aracı kontrol etmek değil, her zaman sürücünün kendini kontrol etmesi lazımdır. Çünkü gaza basılınca gitmeyen araç yoktur. Aynı zamanda frene bastığınızda aşırı süratli bir aracın durma garantisi de yoktur. Aşırı hız ve hırs, zevkle giden nice hayatların acele gideyim derken, ecele gittiğini unutmayalım. Bu nedenle aşırı hız sizi sevdiğinizize değil ölüme yakınlaştırır, kavuşturur. Bu durumu anlatan trafikle ilgili sözlerde: **“Yavaş git hız yapma, ecel kavşağına sapma”**, **“Acele giden, ecele gider”**, **“İlkesi hız olanın, ömrü az olur”**, **“Bazıları hızı seçer, siz yaşamayı seçin”** diye söylenmiştir.

Kanunlarımızda, herkesin uyması gereken bir yol hukuku ve kuralları vardır. Bu kurallar gereği, insanların trafikteki hakları engellenemez. İstanbul’da Bağdat caddesinde, Ankara’da Kızılay, ülkenin diğer illerinde bazı zenginlerin küstah, serseri, ukala ve kaba, haydut ve zorba mirasyedi çocukları, en son model ve marka arabaları ile keyf ve zevk tutkuları ile sürat yarışı yaparak ve ani kalkışlarla, araçları ile zikzak çizmek

sureti ile kazalara sebebiyet verip, yaralanmalara ve can kayıplarına neden olmaktadır. Sürat her zaman felaket ve ölüm getirir. Kendisine ceza kesen trafik polislerine, tepeden ve alaycı bakan zengin şımarık çocuklarının tehdit ve tehlike saçan davranışlarına, gereken cezalar verilmelidir.

Emniyet kemeri can güvenliği açısından çok önemlidir. Aşırı hız ve çarpmaya bağlı kazalarda, emniyet kemeri sürücülerin ve diğer yolcuların hayatta kalmasını sağlamaktadır. Bu nedenle, arabaya biner binmez emniyet kemeri anında takılmalı ve takırılmalı ve yola çıkılmalıdır. Bu uygulama hayatımızın emniyetidir. Yeni çıkan son model arabalarda, emniyet kemerinin takılması ve kullanılması konusunda, güvenliğimizi sağlamak bakımından sevindirici gelişmeler olmaktadır. Emniyet kemeri takılmayınca sesli ikaz işareti ve aracın hareket etmemesi gibi uyarılar, sürücülerini emniyet kemeri kullanmaya mecbur bırakmaktadır. Kemer takma ile ilgili trafik sözlerin-

de: **“Emniyet kemeri bizleri koruyan ücretsiz sigortadır”**, **“Emniyet kemerini bağla, hayat güvenceni sağla”**, **“Binayı ayakta tutan sağlam temeli, sürücüyü ayakta tutan emniyet kemeri”**, **“Takmazsan emniyet kemerini, hayatınla ödersin bedelini”** diye söylenilmiştir.

Yayaların, karşıdan karşıya geçerken trafik polisine, trafik ışık ve işaretlerine uymaları ve yaya geçitlerini, alt ve üst geçitleri kullanarak geçmeleri lazımdır. Özellikle çocuklarımızın bu hususlara dikkat etmesi ve eğitilmesi gerekir. Karşıdan karşıya geçerken önce sola, sonra sağa ve tekrar sola bakarak hızlı adımlarla geçilmelidir. Yeşil ışık yanıyorsa bile araçlar tamamen durmadan karşıya geçilmemelidir. Kendi hayatımızın ve başkalarının hayatının önemi için kırmızı ışıkta durmalıyız. Trafik ışıkları meydanları ve caddeleri süsleyen ışıklar değildir. Bunlar hayatımızın ve toplum düzenimizin güvenceleridir.

Bisiklet, motosiklet ve mobilet sürücülerinin de trafik kurallarına önemle dikkat etmesi gerekmektedir. Araçlarında zorunlu bulundurulması gereken belge ve malzemeler (Koruma başlıkları) her zaman yanlarında olmalıdır. Bisiklet sürücülerinin taşıtların çok gelip geçtiği yollarda, bisikletlerini kullanmaları sakıncalıdır.

Trafikte zorda kalınmadıkça sık sık korna çalıp çevre ve diğer sürücüler rahatsız edilmez. Sadece gerektiğinde çalınmalıdır. Avrupa’da ki gibi gelişmiş ülkelerde korna çalma gibi bir alışkanlık yoktur. Ayrıca seyir halinde iken cep telefonu ile konuşurken, dalıp ve kontrolü kaybedip birçok kazaların oluşmasına meydan verilmektedir. Trafikte seyir halinde iken tehlikeli biçimde başka araçların önüne geçme, öndeki araca çok yaklaşma, veya peşine düşüp aracı kovalama, farları açarak öndeki aracın veya karşıdan gelen aracın görüşünü

ve sürüşünü bozmak trafikte gerilim artırır, dikkat bozukluğu ve direksiyon hakimiyetinde azalma sağlar ve kazalara, olaylara neden olur.

En önemlilerinden birisi de yollarda, ışıklarda ve kaldırımlarda yayaaların hiç can güvenliğinin olmamasıdır. Freni tutmayan, lastiği patlayan araçların, alkollü ve uykusuz sürücülerin, hız tutkunu ve acemi şoförlerin kullandığı araçların çarpma ve ezilme sonucu birçok insan, ölümler ve sakat kalınacak şekilde yaralanmalarla, karşı karşıya kalmaktadırlar. Alkollü araç kullanmak çok tehlikelidir. daima ağır neticeleri doğar. Alkolle ilgili trafik sözlerinde: **“Can insana emnettir, alkollü sürmek ihanettir”, “Alkollü yola çıkarsan, tabutla geri dönersin”** denilmiştir. Uykusuzluk da yorgunluğu, yorgunluk dalgınlığı, dalgınlık kazayı hazırlar. **Bir sözde: “Yola çıkma uykusuz, yavrunu koyma babasız”** diye söylenmiştir.

Kış günlerinde defalarca basın ve medyada uyarılar yapılmasına rağmen sürücüler, araçlarına kar lastiği takmadan yola çıkmakta ve acı, üzüntü ve maddi kayıplara yol açacak kazalara neden olmaktadır. Özellikle uzun yolculuklarda araç lastiklerinin yeni ve aşınmamış olmasına dikkat edilmelidir. Lastiklerle ilgili olarak uyarıcı sözlerde: **“Kabak lastik kazaya, normal lastik silaya”, “Kabak lastik kullanma, yolda kalıp kıvrınma”** diye söylenmiştir. Yağmurlu havalarda ve karlı yollarda, uzun süre kullanılan ve aşınmış lastikler her zaman kayma oranı yüksek olup, kazalara sebep verebilir. Bir trafikle ilgili sözde: **“Trafikte tedbirsiz çıkma, hayatını riske atma”** diye belirtilmiştir.

Daha çok büyük şehirler de otopark yetersizliği nedeniyle, cadde, sokaklara ve dar kaldırımlara araçlar park edilerek, insanların yürüme ve geçişine zorluk çıkarılmaktadır. Cezaî işlem uygulayacak makam ve

görevli olmadığından, denetleme yapacak bir otorite bulunmadığından, sorumluluktan uzak birçok kişi araçlarını park etmede sakınca görmemektedirler.

Son teknoloji ile neredeyse otomobil kadar hız yapabilen ağır vasıta kamyonlar ve tırlar da, her geçen gün trafikte tehlikeli hal almış ve ciddi kazalara sebebiyet vermeye başlamıştır. Aşırı hız yapmaları, şerit kapatmaları ve uygun ve yersiz sollama yapmaları, uyarı işaretleri koymadan ve uygulamadan gece yol kenarına park etmeleri can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Sollama ile ilgili uyarıcı sözlerde: **“Önce kolla, sonra solla”, “Trafikçi kolla, yerinde solla”, “Hatalı sollama, hayatınla oynama”, “Gereksiz sollama, sonunu hazırlama”** diye söylenmiştir.

Özellikle, il ve ilçe, köy içlerinden, yakınlarından geçerken insan ve

kedi, köpek, at ve eşek, inek, koyun ve keçi gibi hayvanların gündüz ve gece aniden çıkışına dikkat edilmedir. Keza ormanlık ve ağaçlık alanlardan geçerken de, geyik, ceylan, tavşan, kurt ve tilki, kaplumbağa gibi hayvanların yola aniden çıkacağı düşünülmeli, yavaş ve sürat sınırı levhalarına önem verilip dikkatli seyir yapılarak, çarpma ve ezilme sonucu ölüm ve yaralanmalara meydan verilmemelidir. Sürat felaket, sabır ise selamet getirir.

Kaza nedenleri olarak eğitimsizlik, yollardaki alt yapı ve trafik işaret levha eksikliği gibi konular olabilir. Ancak binlerce kişinin can kaybına ve yaralanmasına, milli servetin heba olmasına neden olan trafik kazalarında en önemli faktör, sürücü ve insan faktörüdür. Hem kendi, hem de başkalarının canını tehlikeye attığının farkına, düşüncesine varamayan sürücü, yaptığı kural ihlali ne karşı, sadece az ceza veya maddi ceza verilerek uygulama yapılmamalıdır. İşlenen ihlalin ve olayın vahimliğine göre, ceza hapsi artırılmalı, ehliyetine süresiz el konulmalı ve ağır para cezası verilmelidir. Rahat, güvenli bir sürüş ve yolculuk ve kazaların önüne geçebilmek için ancak, trafik kurallarına uymak ve trafik denetimlerini aralıksız yapmak ve trafik cezalarını artırmakla olur.

Televizyonların haber bültenlerinde ve gazetelerde her gün, ülkenin herhangi bir yerinde meydana gelen kazalarda ölen ve yaralanan insanlarınımızdan bahsedilmesi, normal karşılabilir oldu. Her yıl trafik kazalarında ölen insanlarınımızın sayısı, terör olaylarında can verenlerimizden daha fazladır. Neden trafik kazalarında bu kadar can verilmekte ve yaralananlar olmaktadır. Ülkemizde insan hayatı bu kadar ucuz mudur?

Haklara yapılan bu tecavüz ve haksızlık kul hakkıdır. Yol hakkı, kul hakkıdır. Kul hakkı olan günahların affı

güç, azabı şiddetlidir. Bu hak helallik alınmadıkça affı yoktur. Ölüme sebebiyet verilmişse, hesaplaşmak artık ahrete kalmış olmaktadır. Bu nedenle Hz. Peygamberimiz, üzerinde kul hakkı bulunan kişilerin, hak sahibi olanlara hakkını hemen ödemek ve helallik almalarını tavsiye etmiş: **“Kim kardeşine haksızlık etmişse, onunla helalleşsin”** diye belirtmiştir. Bu nedenle trafik kaidelerine uy ve başkalarını hakkına saygı duy ki, sâlim ve huzurlu yol alabilesin.

Ülkemizde genelde bakılırsa trafik terörü değil, sürücü terörü bulunmaktadır. Sürücü keyfi hareket

eder, alkol alır yola çıkar, kural tanımaz kafasına göre hareket ederse, kazalara sebebiyet verir ve pek tabii ki, trafik teröristi olur.

Trafik terörünü ortadan kaldırma ve azaltmak elimizdedir. Araçları seyrettiği ana arterlerdeki bölünmüş otoban yolların artırılması, şehrin ve yolların trafiğini rahatlatacak şekilde alt ve üst geçitlerin yapılması, kurallara riayet ve uyum için denetimlerin devamlı yapılması, trafik polislerinin sayısı, varlığı, görevde ki sorumluluk ve kararlılığı, caydırıcı cezaların verilmesi ile sorunun haktan gelinmesi sağlanmış olunur. Trafik kurallarının her biri, büyük araştırmalar ve tecrübeler sonucu uygulamaya konulmuştur. Bunlara riayet edilmesi sağlanmalıdır.

Trafik kuralları, işaretleri reklam levhası değildir. Bu nedenle trafik kurallarına uyalım ve güvende olalım. Bunlar hayatımızın sigortası ve teminatıdır. Trafik kurallarına riayet eden sürücü her zaman bilinçli bir yolculuk yapar. Trafik kuralları ile ilgili anlamlı sözlerde: **“Trafik kurallarına saygı insanlığa saygıdır”, Medeni**

toplumların ölçüsü trafikte saygıdır”, Trafik kurallarına uymak, hayata sınımsız sarılmaktır”, “Trafik kurallarına dikkat, hem yaşa hem yaşat”, “Kurallara riayet, kazalara nihayet”, “Trafik kuralları can simimidir” diye söylenmiştir.

Hak kaybına uğrayabilen insanların haklarının korunması, gözetilmesi ve haksızlığın önlenmesi ve toplum düzeninin sağlanması, toplumu idare eden yetkililerin sorumluluğundadır. Devlet yetkililerinin trafik kurallarına uyulması konusunda gerekli tedbirleri almaları gerekir. Trafik polisleri, sürücüler ve yayalar trafik kurallarına riayet edilmesi ve yerine getirilmesinde, gerekli özeni göstermeli ve yardımcı olmalıdırlar. İnsanlar başkalarının haklarına saygı duymalıdır. Düşünür Jean J. Rousseau: **“Hiç bir zaman haklarını aşma; çünkü başkalarının sınırlarına saldırmış olursun”** diyerek, hak konusunda yerinde ve anlamlı bir söz söylemiştir. Bir güzel trafik sözünde: **“Trafik sevgi, saygı ve hoşgörü ile güzeldir”** denilmiştir. Lütfen hayatımıza uygulayalım. Tedbir sizden, takdir Allah'tan.

Trafik kurallarına saygı insanlığa saygıdır. Medeni toplumların ölçüsü trafikte saygıdır.

KAYNAKÇA

- Damar, Atilla (2004) Trafik Kuralları, İstanbul: Abc Yayınları.
- Dadaşoğlu, Mevlüt (2013) Trafik Canavarı, İstanbul: İkinci Adam Yayınları.
- Akyürek, İbrahim (2014) Hayatımız Trafik, İstanbul: Cinius Yayınları.
- Trafik (2010) Slogan ve Sözler, Trafik.gov.tr (07.07.2019).
- Kandemir, M. Yaşar (1993) İslam Ahlakı, İstanbul: Nesil Yayınları.
- DİB (204) Hadislerle İslam, 7 Cilt, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Aksoy, Ömer Asım (1971) Atasözleri Sözlüğü, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.